COLLEGATS I BOUMORT

PRESENTACIÓ DEL TERRITORI I MANUAL DE L'AMFITRIÓ

Per crear la
teva experiència
a mida, contacta'ns
turisme@lapobladesegur.cat

Viatge als orígens
Pallars Jussà

COLLEGATS BOUMORT
viu i respira
LA POBLA DE SEGUR

Situada a mig camí entre els cims més alts del Pirineu i la plana de Lleida, si hi ha un adjectiu que caracteritza la comarca del Pallars Jussà és el contrast, i també podem afegir-hi que aquestes són unes terres i uns paisatges genuïns i amb caràcter. Els contrastos tenen l'origen en una varietat de paisatges que ens permeten visitar des de planes agrícoles fins a boscos espessos com els de la Serra de Boumort, penya-segats agosarats com els de Collegats, així com les zones d'alta muntanya que formen part del Parc Nacional d'Aigüestortes i Estany de Sant Maurici, estanys d'origen glacial o càrstic i els rius impetuosos que s'hi han anat obrint camí. Tots aquests paisatges tan diversos acullen una flora i una fauna rica i diversa on carronyaires i rapinyaires hi tenen un paper ben destacat.

El Pallars Jussà és un territori on fer un viatge als orígens. Des de les restes de dinosaures d'Isona i la Conca Dellà o les ruïnes de l'Aeso romana a Isona, fins a les restes de la Guerra Civil, la comarca ens permet recórrer la història. En destaca el patrimoni d'origen medieval, quan el Pallars Jussà era terra de frontera, amb la xarxa de torres de defensa del Montsec i els impressionants castells de Mur i de Llordà.

La Noguera Pallaresa i el seu afluent el Flamisell, són els principals eixos vertebradors de la comarca. Han modelat el relleu i excavat congostos profunds, com els de Collegats, Terradets i Erinyà, que han estat via de transport de la fusta durant molts anys gràcies als Raiers i en l'últim segle la seva aigua ha servit per generar electricitat, ja que al Pallars Jussà hi trobem les centrals hidroelèctriques més antigues del país.

La gastronomia pallaresa enfonsa les seves arrels en la tradició que es fonamenta en els productes de la terra. Alguns dels productes més característics són la girella, un embotit elaborat amb arròs i menuts de corder amb més de 500 anys d'història, el xolís, un embotit de carn de porc d'elaboració hivernal, o el formatge de tupí. Entre les begudes, destaquen els vins de la subzona Pallars de la D.O. Costers del Segre, les ratafies i licors i, recentment, l'aparició de diverses cerveses artesanes.

Collegats-Boumort és un territori de muntanya pirinenc, a cavall entre el Pallars Jussà, el Pallars Sobirà i l'Alt Urgell. Un territori amb paisatges impressionants i deshabitats, fauna salvatge, geologia i molta història.

A Collegats-Boumort hi conviuen diferents figures de protecció, que deixen constància de la rellevància natural del territori a nivell de biodiversitat, geologia i paisatges:

- Els tres espais d'interès natural Collegats-Rocs de Queralt, serra de Boumort i serra de Carreu-Sant Corneli declarats pel pla d'espais d'interès natural de Catalunya.
- La reserva natural parcial Noguera Pallaresa - Collegats (creada per a la protecció de la població de llúdriga per part de la Generalitat de Catalunya)
- El lloc d'interès comunitari (LIC) i zona d'especial protecció per a les aus (ZEPA) serra de Boumort - Collegats que inclou tot el territori de Collegats-Boumort a la Xarxa Natura 2000.
- La Reserva Nacional de caça de Boumort
- Les tres geozones de l'Inventari d'Espais d'Interès Geològic de Catalunya: Congost de Collegats, Hortoneda-Roc de Santa-Barranc de l'Infern-Montsor i Gerri de la Sal

Paisatge

Collegats-Boumort és un territori amb paisatges molt diversos, des de l'escarpat congost de Collegats als prats verds i boscos frondosos de les serres del Boumort i de Carreu o les Roques Roies que en conformen la "cara visible".

UN PAÍS DE ROQUES ROIES

Un dels aspectes paisatgístics més interessants de Collegats-Boumort són les cingleres de tonalitat rogenca, degut a la sedimentació continental, que destaquen de forma impressionant quan arribem al territori des del sud. La Roca Foradada, els Rocs de Queralt, la Roca Santa i el Roc de Pessonada en són els més coneguts. Aquest color roig es torna més intens al capvespre, quan els reflecteix la llum rogenca de la posta de sol. Situades a les zones més baixes del territori, les Roques Roies són el teló de fons de moltes localitats del Pallars Jussà com la Pobla de Segur, Pessonada, Claverol, Hortoneda, Sant Martí de Canals...

EL CONGOST DE COLLEGATS I LA NOGUERA PALLARESA

La Noguera Pallaresa ha excavat, al bell mig del territori, el Congost de Collegats, per així obrir-se pas en el seu camí cap al sud. Collegats és un congost impressionant de penyes altes i escarpades, que no deixa indiferent. Els indrets més destacats del congost són la Geganta Adormida, situada a l'extrem nord, i que en l'imaginari popular es desperta quan el territori és amenaçat i l'Argenteria, situada al cor del congost, que amb les seves formes recargolades ha inspirat artistes tan diversos com Mn. Cinto Verdaguer, Arthur Young, Josep Mª Espinàs o Antoni Gaudí.

Així, la Noguera Pallaresa és el cor de Collegats, un riu cabalós que parteix el territori pel mig i que forma amb el congost un conjunt majestuós. A més, rep dins el mateix congost l'aigua de barrancs com el de Sant Pere o el de l'Infern.

LES SERRES DE BOUMORT, CARREU I CUBERES

Les serres de Boumort, Carreu i Cuberes conformen la zona més alta del territori i la seva part més salvatge. L'àrea, densament poblada fins a principis de segle XX, va patir un despoblament ràpid i intens que l'ha transformada en un gran territori feréstec i salvatge, amb una natura exuberant. Aquí hi trobem els cims més elevats del territori com el Cap del Boumort (2067m), el Pi Sec (1917m) o el Cap de Carreu (1749m). Aquest és un territori amb paisatges de muntanya, boscos i pastures. A la part més baixa trobem pinedes de pinassa i pi roig, boixedes i rouredes. A la zona més alta dominen els prats alpins i les pinedes de pi negre.

Fauna

L'abandonament humà i la naturalesa salvatge de Collegats i Boumort han fet del territori un indret privilegiat per al creixement de les poblacions de fauna salvatge, per tant, també un gran punt per a l'observació d'aquesta. Cérvols, rapinyaires i isards són alguns dels animals més destacats del territori.

EL CÉRVOL

El cérvol *(Cervus elaphus)* és un emblema del territori i l'espècie més destacada de la reserva nacional de caça (RNC) de Boumort. Presenta una gran població en el territori, fruit de la reintroducció l'any 1981, que va propiciar la creació de la RNC. Aquesta gran població facilita que Boumort sigui un espai privilegiat per observar els cérvols durant tot l'any. Entre la segona quinzena de setembre i finals d'octubre, coincidint amb l'època de zel del cérvol, es pot observar a Boumort un espectacle impressionant: la brama del cérvol, on els mascles bramen i es barallen entre ells. Aquest espectacle atreu un gran nombre de visitants cada any.

Al territori també hi trobem, en menor número, altres ungulats com el senglar *(Sus scrofa)*, el cabirol *(Capreolus capreolus)* i en les zones més altes de les serres l'isard *(Rupicapra pirenaica)*.

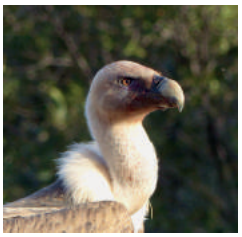

ELS RAPINYAIRES

Collegats-Boumort és també un territori excepcional per a l'observació dels grans rapinyaires, i és que es tracta de l'únic lloc d'Europa on nidifiquen les quatre espècies de carronyaires del continent: el voltor comú *(Gyps fulvus)*, el voltor negre *(Aegypius monachus)*, el trencalòs *(Gypaetus barbatus)* i l'aufrany *(Neophron percnopterus)*. Aquesta realitat atreu fotògrafs de fauna i *birdwatchers* de tot el món i ha promogut la creació de diferents punts d'alimentació suplementària de carronyaires encarats a l'observació dels mateixos.

Altres rapinyaires destacats del territori són l'àliga daurada *(Aquila chrysaetos)*, que vola i caça en parelles per sobre les muntanyes de Collegats-Boumort, o el falcó pelegrí *(Falco peregrinus)*.

ALTRA FAUNA

Collegats-Boumort acull també altres espècies de fauna destacades. En hàbitats aquàtics, trobem la llúdriga *(Lutra lutra)* al riu Noguera al seu pas per Collegats, el tritó pirinenc *(Calotrition asper)* i el cranc de riu ibèric *(Austropotomobius pallipes)* en els petits barrancs de la serra del Boumort. També hi trobem algunes aus emblemàtiques com el mussol pirinenc *(Aegolius funereus)*.

Collegats i Boumort són testimonis silenciosos de presència humana des de temps antics. Caminant per l'espai, podrem descobrir els vestigis que aquesta presència humana hi ha generat.

COLLEGATS, LLOC DE PAS

Collegats ha estat tradicionalment, i encara ho és, la frontera que divideix el Pallars en dos meitats, el Sobirà, al nord, i el Jussà, al sud. Històricament, les persones han utilitzat diverses vies per superar la zona muntanyosa, convertint-lo així en un lloc de pas imprescindible pel viatger que transita entre les dues comarques.

EL CAMÍ GENERAL DEL PALLARS

El camí general del Pallars ha estat, des de temps antics, la principal via de comunicació entre el Jussà i el Sobirà. Es tracta d'un camí obrat, és a dir, que compta amb diverses infraestructures (ponts, murs, rebaixos) per fer possible la circulació pel congost. Durant la Baixa Edat Mitjana aquest camí depenia del Monestir de Sant Pere de les Maleses, que en cobrava un peatge. Tanmateix, els elevats costos i les tècniques per mantenir un camí d'aquestes característiques feren que en diverses èpoques el camí fos clausurat.

Com a variant a aquest camí existia l'anomenada "Variant de Peracalç" que travessa el massís de Collegats per la zona més alta, allargant força el recorregut. Tanmateix aquest camí tenia uns costos de manteniment molt més baixos i era molt més ampli per al pas de cavalleries, cosa que el va convertir en la via principal entre els segles XV i XVII. El camí del congost va ser reobert al segle XVII. Depenia de la família Berenguer que en

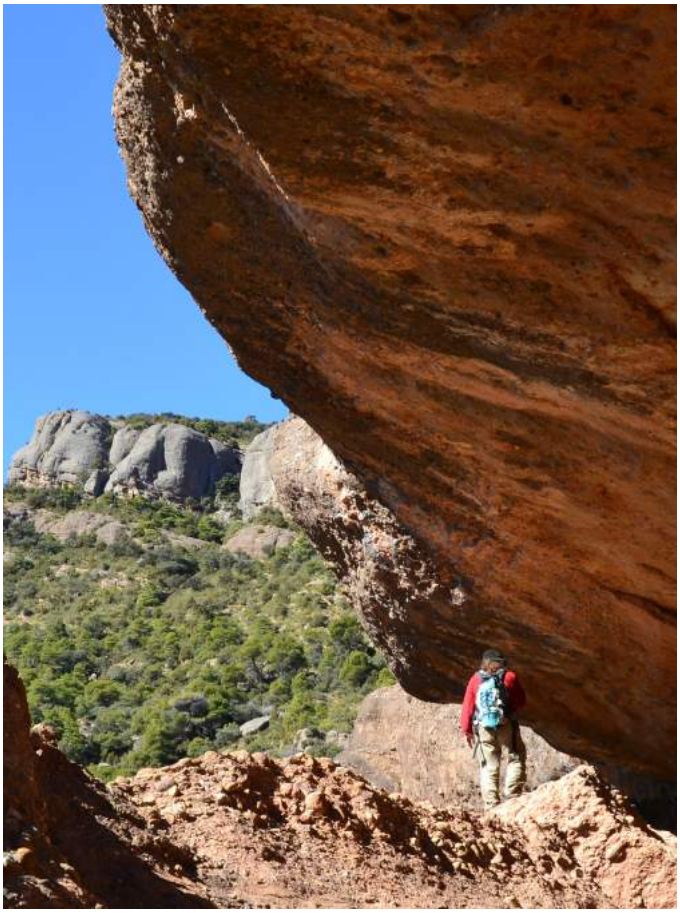

cobrava un peatge a l'Hostal de la Barraqueta. Aquest camí va seguir sent la via principal de pas fins a finals de segle XIX, en què es va construir la carretera.

EL RIU COM A CAMÍ, ELS RAIERS

A part del camí, des de temps antics s'havia utilitzat una altra via per travessar Collegats en direcció nord-sud. El riu Noguera Pallaresa era una via ràpida per travessar el massís a favor del corrent. Aquest fet era aprofitat pels raiers, veïns de la Pobla de Segur i del Pont de Claverol, que es dedicaven al transport de la fusta des de les muntanyes pirinenques fins a les serradores de Balaguer, Lleida i Tortosa. Els rais, formats per trams de deu bigues de pi o d'avet, eren lligats amb llucs tendres de bedoll i dirigits per rems tallats.

Més enllà del mateix transport de la fusta, els rais solien transportar altres mercaderies o persones, especialment malalts que necessitaven ser atesos a l'hospital de Lleida. Entre els segles XV i XVII, en que el camí general restava tancat, els raiers eren les úniques persones que circulaven per l'interior del congost, cosa que convertia aquest espai en un indret mític i desconegut per la gran majoria de pallaresos.

Cada primer diumenge de juliol se celebra la Diada dels Raiers de la Noguera Pallaresa, a la Pobla de Segur i el Pont de Claverol. A més, al voltant de la festa, l'Associació Cultural dels Raiers de la Noguera Pallaresa organitza diversos actes per donar a conèixer la feina dels raiers: fer redortes, muntatge de rais, etc.

COLLEGATS- BOUMORT, LLOCS VISCUTS

Els territoris de Collegats i Boumort foren densament poblats en el passat. Tanmateix, van anar perdent població fins arribar a la situació actual, en què només resten habitades Casa Miró a Cuberes, convertida en refugi de muntanya, i el Mas de Gramuntill, que funciona com a allotjament agroturístic. Aquest poblament va ser, en fases inicials, en esplugues o balmes construïdes (l'anomenat poblament troglodític) que podem trobar en diferents punts de Collegats-Boumort. Aquest model era comú durant l'Alta Edat Mitjana i, en alguns indrets es va allargar fins entrat el segle XX, com són els impressionants despoblats de Solduga i l'Espluga de Cuberes, a la Serra de Cuberes.

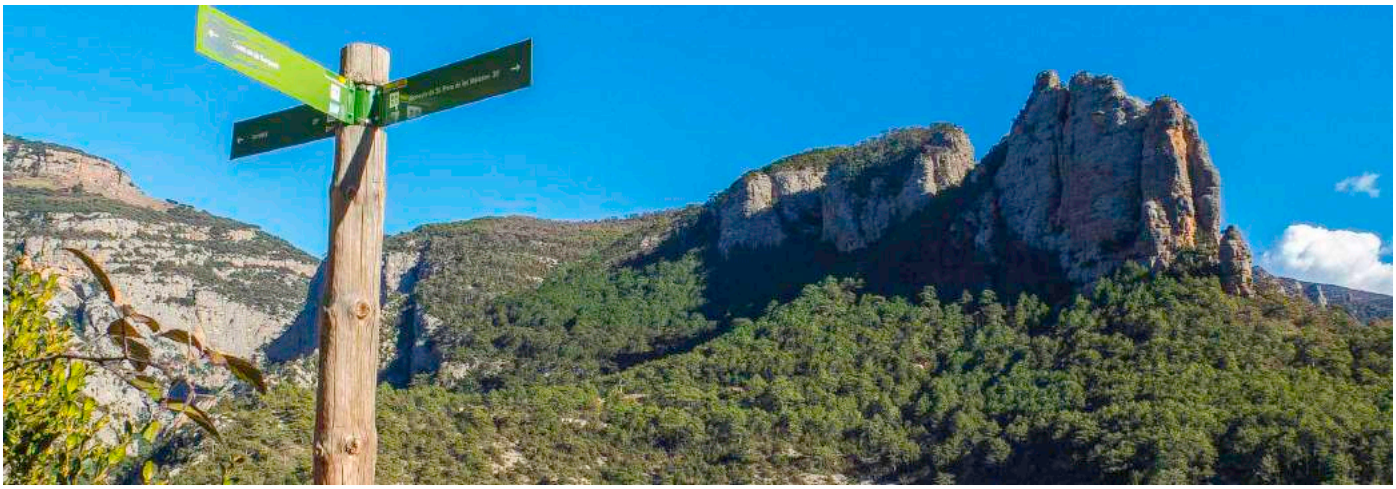

SANT PERE DE LES MALESES

A l'indret de Sant Pere de les Maleses hi trobem les ruïnes d'un antic monestir troglodític. Aquest monestir benedictí, documentat des de l'any 868, tenia una important àrea d'influència que s'estenia per tot el territori de Collegats i més enllà. El monestir controlava el peatge del camí general del Pallars a través del Congost. Cap al segle XII el monestir fou absorbit pel de Santa Maria de Gerri i continuà funcionant com a priorat fins que fou finalment abandonat a finals de segle XVIII. Les ruïnes del monestir formen un conjunt impressionant, que no deixa indiferent.

MONTSOR I ELS MASOS DE COLLEGATS

El poble de Montsor, situat a la part alta del barranc amb el mateix nom, és l'evolució d'un antic poble fortificat d'origen medieval on hi destaca l'antiga església de Santa Maria. A més, diversos masos han poblat la zona de Collegats, com la Borda del Ros, el Mas de Queralt o el Mas de Gramuntill, l'únic actualment habitat.

LA VALL DE CARREU

La vall de Carreu tingué un poblament intens fins a mitjan segle XX. Els indrets habitats d'aquesta vall eren el Mas de Vilanova, el poble d'Herba-Savina i la finca de Carreu, amb diverses masoveries com la Molina de Carreu, Laortó, Capdecarreu i el Pla del Tro. Aquestes tres localitats van patir un procés de despoblament ràpid a mitjan segle XX, quan l'ICONA (Instituto para la Conservación de la Naturaleza de la dictadura franquista) va comprar totes les propietats de la vall de Carreu per fer-hi plantacions de pins, i en van expulsar la població.

EL FRONT DEL PALLARS A BOUMORT

Després de la caiguda del Front d'Aragó durant la Guerra Civil, el mes de març del 1938, l'exèrcit franquista va iniciar l'ofensiva que va aïllar Catalunya de la resta de la República i va establir un nou front, que s'estenia de nord a sud, paral·lel als rius Noguera Pallaresa, Segre i Ebre. El 7 d'abril de 1938 els franquistes van ocupar Tremp, i pocs dies més tard, van arribar a Sort, Llavorsí i Esterri. El mateix abril va establir-se una línia de posicions que es situaren als cims propers a la carretera i al Noguera Pallaresa. Totes aquestes posicions es fortificaren amb elements defensius, les restes dels quals han arribat fins als nostres dies, i que constitueixen el principal vestigi d'alguns dels espais de memòria que es poden visitar al Pallars.

A la RNC de Boumort es poden observar restes d'aquestes fortificacions, molt ben conservades en tres indrets diferents: Esplà, a la serra de Cuberes i Vilanoveta i Sant Corneli, a la zona de la vall de Carreu i serra de Sant Corneli.

Miradors

GRAMUNTILL

El Pla de Gramuntill és un indret elevat al bell mig del massís de Collegats, a mitja pujada dels Rocs de Queralt. Des d'aquest petit altiplà es poden observar de prop les formacions de conglomerats, i hi tenim unes vistes del conjunt paisatgístic format per la boca sud del Congost de Collegats, el Roc de Santa, el Pantà de Sant Antoni i els Rocs de Queralt. En aquest indret és altament probable que ens visitin els voltors i altres grans rapinyaires.

MORRERES

Des de la zona de Morreres tenim una vista privilegiada d'una de les formacions més impressionants del massís de Collegats: La Geganta Adormida. Aquesta serra, amb forma de dona dorment, guarda l'accés nord al Congost de Collegats. A més, una petita passejada des d'aquest indret ens permetrà acostar-nos a una de les formacions més impressionants de Collegats, l'Argenteria, que amb les seves formes recargolades i els caramells de gel que en pengen durant l'hivern, ha estat font d'inspiració de grans artistes catalans i internacionals, com Antoni Gaudí, Mossèn Cinto Verdaguer o Arthur Young.

COLL DE LLÍVIA

El Coll de Llívia és un mirador natural fantàstic sobre la Vall de Carreu, un dels indrets més singulars de la reserva de Boumort. S'hi accedeix des de Bóixols per dalt, o des de Pessonada, creuant tota la vall. Des del Coll, les vistes de la vall de Carreu ens permeten observar les dues serres que la tanquen, la del Boumort i la de Carreu. Tota la zona fou densament poblada i cultivada en l'antiguitat i a dia d'avui queda coberta per una densa massa boscosa. A més, podrem tenir grans vistes sobre l'embassament i les muntanyes veïnes.

LA COMA D'ORIENT

La Coma d'Orient és una zona àmplia i relativament oberta, situada al cor de la reserva, just a sota del Cap de Boumort. A la Coma podem observar diferents paisatges de les zones més muntanyoses de la reserva, com les pastures de la zona baixa, els boscos de pi roig i els prats alpins de la zona més alta (com el Prat Montaner). Un pi sec situat en un sortint a l'obaga ens assenyala un mirador natural fantàstic per fer-nos una idea del paisatge amb un simple cop d'ull. S'hi pot accedir per la pista que entra a la Reserva des d'Hortoneda.

ITINERARIS A PEU

La zona de Collegats compta amb una xarxa de senders d'aproximadament 40 km que recorren tot el massís, i n'uneixen els indrets més emblemàtics, amb dificultats que van des de camins familiars fins a camins exigents per a senderistes experts i amb bona forma física. Es proposen, a més, 5 itineraris concrets de 5 nivells de dificultat diferents, des d'un més senzill, que dura una mica més de 2 hores i compta amb 9 km i 400 metres de desnivell acumulat fins a un que dura 7h 30 min i compta amb 27 km i 1250 metres de desnivell. Aquests itineraris es troben recollits en el plànol de Camins de Collegats, que trobareu gratuïtament a les Oficines de Turisme i a la majoria d'establiments turístics del territori.

Pel que fa a la zona del Boumort, la reserva proposa 7 itineraris de dificultats diverses, que van dels 1,2 als 16,6 km. Aquests itineraris busquen descobrir-nos indrets singulars dintre de la reserva. Els camins de Boumort es troben recollits en el fulletó "Guia de Visita de la Reserva" que es distribueix gratuïtament a les Oficines de Turisme i a la majoria d'establiments turístics del territori.

L'Ajuntament de la Pobla de Segur a través del portal i app Natura Local ha generat tres propostes molt interessants per conèixer el territori de Collegats. Natura Local aposta per promocionar el patrimoni natural dels municipis a partir de rutes i itineraris de senderisme i cicloturisme per a diferents nivells. A través de la seva web i principalment de les seves aplicacions (apps) per a telèfons mòbils, es poden descarregar els recorreguts i completar-los amb informació sobre patrimoni, flora, fauna i altres elements d'interès que es poden observar durant el trajecte. Els itineraris es poden seguir, fins i tot, sense disposar de cobertura. Les tres rutes són: El Congost de Collegats, Sant Miquel del Pui i la Ruta de l'Aigua. Totes tres són rutes familiars, de poc desnivell i baixa dificultat.

ITINERARIS LLARGS PER FER A PEU

Per Collegats hi passen alguns dels camins llargs més emblemàtics del nostre territori, com són el Cinquè Llac, el Ramat de Camins i el Camí "El Pas del Temps". El Cinquè Llac és un camí circular amb origen i final a la Pobla de Segur des d'on es veu en diverses ocasions l'Estany de Montcortès, que serà el cinquè llac per a aquells que han arribat a la Pobla amb el Tren dels Llacs. Passa per Collegats en l'anada i la tornada, una per Montsor i l'altra per l'antiga variant de Peracalç del Camí General del Pallars.

El Ramat de Camins, que ressegueix les passes del mític "Viatge al Pirineu de Lleida" de Camilo Jose Cela i Josep Maria Espinàs, uneix la Pobla de Segur amb Alins (a la Vall Ferrera) i travessa Collegats per la zona més baixa, de Gramuntill i Sant Pere de les Maleses, seguint el camí original del congost del Camí General del Pallars. Finalment el Pas del Temps, que uneix la Pobla de Segur amb Isil, travessa el massís per la zona més alta, passant per Montsor i Peracalç. Els tres camins disposen de mapes editats per l'editorial Alpina i s'ofereix la possibilitat de realitzar-los amb l'acompanyament d'un guia.

ITINERARIS EN BICICLETA

El Centre BTT del Pallars Jussà (ubicat a l'antiga Estació de la Pobla de Segur) ofereix diversos itineraris en bicicleta pel territori. D'aquests itineraris, un es desenvolupa a Collegats-Boumort (itinerari 11) i altres a l'entorn dels espais protegits. L'itinerari 11, que recorre gran part dels camins de Collegats, és de nivell avançat, ja que els importants desnivells obliguen a carregar-se les bicicletes al coll en algunes pujades i les baixades són molt tècniques.

A Boumort, la Reserva Nacional de Caça desaconsella l'ús de la bicicleta. El territori de Boumort té una vocació cap a l'ecoturisme de fauna i la bicicleta és difícil de fer-la compatible amb aquesta activitat. Tanmateix alguns dels itineraris del Centre BTT recorren els voltants de la Reserva i poden ser una alternativa pels amants del cicloturisme. A l'entorn dels espais protegits hi trobem els itineraris:

RUTA 1	Aramunt - Sant Martí de Canals
RUTA 5	Sant Miquel del Pui - Costa Pera
RUTA 6	Montesquiu - Galliner
RUTA 7	Claverol
RUTA 8	Volta a Sant Corneli

Els trobareu tots al fulletó del centre BTT.

ITINERARIS LLARGS PER FER EN BICICLETA:

Pel que fa als itineraris llargs en bicicleta, destaca Bike Fosca, una ruta en bici de 225 km i 7500 metres de desnivell positiu acumulat, en la seva versió més llarga, i 140 km i 4700 metres de desnivell acumulat en la més curta, que recorre la Vall Fosca, el Pla de Corts, Collegats i la Conca de Dalt, i arriba fins a l'accés Sud al Parc Nacional d'Aigüestortes i Estany de Sant Maurici.

ZONES D'ESCALADA

El congost de Collegats és un territori privilegiat per a l'escalada, un microcosmos d'itineraris de tot tipus, ideal per a escalar tot l'any i especialment a l'hivern, tardor i primavera, gràcies a la seva varietat d'orientacions i comoditat d'accessos. Els materials, conglomerats i calcàries de qualitat, el fan una zona especialment indicada per a l'escalada lliure. Es pot practicar escalada esportiva, boulder, clàssica i de resistència.

Actualment la zona de Collegats té més 500 vies obertes, unes 50 de fins a categoria V, més de 200 de V+ 6c+, unes 18 de 7a a 7c+ i unes 50 entre 8a i 8c+. Els principals sectors d'escalada a Collegats són:

El Pessó	La Roca del Diable
La Figuereta	L'Argenteria
L'Agulla del Gos	El Tossal de l'Àliga
Les Talaies de Baiarri	

El Departament de Territori i Sostenibilitat regula l'escalada al massís de Collegats. En tot el congost de Collegats l'escalada està permesa durant tot l'any. En canvi, a les zones de Gramuntill-Rocs de Queralt i Roc de Santa no es permet l'escalada per la sensibilitat ambiental de l'entorn a aquesta activitat.

BARRANCS

Collegats és també un entorn privilegiat pel que fa a la pràctica del barranquisme. El descens dels barrancs de Sant Pere i de l'Infern és una experiència que no deixa indiferent. Els seus llits excavats i treballats durant segles i segles per la força de l'aigua han esdevingut meravelles en qüestió de barrancs, on podem descobrir una geologia i una biodiversitat impressionants. Resulta que, a més de ser barrancs interessants, tenen tots els ingredients que agraden als afeccionats als descensos de barrancs: salts, tobogans, ràpels, desgrimpades, tirolines…

AGUAITS PER A L'OBSERVACIÓ DE LA FAUNA

Collegats-Boumort és un territori privilegiat per l'observació de la fauna i, com a tal, està desenvolupant les infraestructures necessàries per garantir a l'observador la millor experiència possible. Existeixen aguaits per a l'observació de carronyaires, espais condicionats on el fotògraf o observador pot passar hores observant les aus sense ser vist. Aquests aguaits es troben associats a punts d'alimentació suplementària de carronyaires per millorar-ne l'observació. Actualment n'hi ha tres: un de públic a la Reserva de Boumort (gestionat per la mateixa Reserva) i dos de privats, un a Gramuntill (gestionat pels propietaris del Mas) i un altre a Buseu (gestionat per Buseu project). A més, la Reserva també compta amb un aguait per a l'observació d'espècies d'amfibis associades a ecosistemes aquàtics.

Durant els caps de setmana de la temporada de la brama del cérvol, la Reserva Nacional de Caça disposa de punts d'informació en zones estratègiques on s'orienta el visitant sobre els millors llocs i estratègies per observar la brama i també s'ofereix suport amb material d'observació. També s'ha realitzat el *check-list* de vertebrats de la RNC de Boumort, que és un recurs bàsic per a ecoturistes interessats en la fauna.

APARCAMENTS I ACCESSOS ALS ESPAIS NATURALS PROTEGITS

L'accés rodat, tant a Collegats com a Boumort, és relativament limitat. Només algunes pistes s'endinsen als espais protegits i, de totes maneres, la millor manera d'accedir a un espai natural és caminant. És per això que al voltant de Collegats existeixen un seguit d'aparcaments on podem deixar el nostre vehicle i accedir a peu a l'espai natural. A la zona de Collegats els aparcaments són:

Barranc de Montsor o de Vallcarca:

Espai d'aparcament relativament ampli amb una petita àrea de descans. Sortida del camí de l'Arrepossador de Montsor.

Font de la Figuereta:

Espai d'aparcament molt ampli i amb àrea de descans habilitada. Sortides cap a Gramuntill, Sant Pere de les Maleses, Congost de Collegats i Barrancs de Sant Pere i de l'Infern. Compta amb un plafó interpretatiu del projecte Geoparc Conca de Tremp - Montsec.

Font de l'Ús:

Espai d'aparcament molt limitat (aprox. 5 cotxes, en procés d'ampliació). Sortida de camins cap a l'Arrepossador i cap a Gramuntill. Compta amb un plafó interpretatiu.

Font de Morreres:

Espai d'aparcament molt ampli i amb àrea de descans habilitada. Sortides cap a Congost de Collegats-l'Argenteria, zones d'escalada, la Geganta Adormida i Sant Pere de les Maleses pel Forat del Serpent. Compta amb un plafó interpretatiu sobre la formació de Collegats i la llegenda de la Geganta Adormida, lligat al Geoparc Conca de Tremp – Montsec.

Pel que fa als accessos a la Reserva de Boumort, són més complicats ja que es tracta d'un espai muntanyós. Tot i que es pot aparcar a fora, els accessos són més llargs, motiu pel qual s'acostuma a utilitzar vehicles 4x4. Els principals accessos en 4x4 a la Reserva són:

Pista de la Coma d'Orient, per Hortoneda:

Accés més ràpid al refugi lliure de Boumort i a la zona del Cap del Boumort. Connecta per la zona alta amb altres sectors de la Reserva.

Pista d'Esplà i Cuberes:

Accés a la zona nord de la Reserva, la creua des de Gerri de la Sal fins a Taús. Dóna accés al Refugi de Cuberes-Casa Miró, la Muntanya de Pentina, Cuberes, Esplà, Solduga i l'Espluga de Cuberes. Aquesta zona no connecta per pista amb la resta de la RNC.

Pista de la Vall de Carreu, per Pessonada:

Accés a la zona de la Vall de Carreu. Connecta per la zona alta amb altres sectors de la Reserva.

Pista de la Vall de Cabó:

Accés des de la banda alt-urgellenca al refugi lliure de Boumort i a la zona del Cap del Boumort. Connecta per la zona alta amb altres sectors de la Reserva.

Pista del Coll de Llívia:

Accés al sector Sud de la Reserva, des de Bóixols (Abella de la Conca) i Montanissell (Coll de Nargó), entrant per la zona alta de la Vall de Carreu.

Diverses empreses ofereixen serveis de transports guiats amb 4x4 a la Reserva. www.pallarsjussa.net/boumort

Espais culturals

CONJUNT MODERNISTA MAURI

Visita per les antigues instal·lacions de l'antic molí de l'oli de la Pobla de Segur. Aquest molí disposa de tota la maquinària primitiva de caire industrial utilitzada per a l'elaboració de l'oli, indústria d'una gran tradició a la comarca. També es visita l'exterior de Casa Mauri (actual Ajuntament de la Pobla de Segur).

Molí de l'oli de Sant Josep (1905):

Presidit per l'escultura de Josep Llimona és un edifici amb coberta a dues aigües que recorda una església romànica. Se'n va fer la remodelació als anys 90, mantenint la doble escala de "volta catalana". Conserva a l'interior les instal·lacions del primer molí de la comarca que funcionà amb energia elèctrica.

Casa Mauri (1907):

Palauet-residència modernista, és l'actual seu de l'Ajuntament, envoltat d'uns jardins de l'època. És un gran edifici de forma rectangular amb una torre quadrada i un aspecte de palauet fortificat. La decoració de l'edifici, amb ús de vitralls, forja i mosaics propis del modernisme, destaca pels seus motius de caire natural i mitològic, obra del ceramista Lluís Bru, qui va treballar amb els grans arquitectes modernistes al Palau de la Música i a l'Hospital de Sant Pau de Barcelona.

L'Ajuntament de la Pobla de Segur ofereix visites guiades al conjunt.
Per horaris consultar al 973 68 02 57 o a turisme@lapobladesegur.cat.

ESPAI RAIER

L'Espai Raier és la porta a un món per recordar, on descobrir un passat de fusta, de rius, de boscos i de secrets. Un camí per conèixer qui eren els raiers, la seva història i la duresa del seu ofici. Un espai per descobrir l'Associació Cultural dels Raiers de La Noguera Pallaresa i altres associacions raieres de tot el món. Un espai viu, en constant moviment, obert a qualsevol temàtica, a tots aquells que vulguin exposar, difondre i compartir allò que saben.

L'Espai Raier es troba ubicat a la Plaça de les Pobles, molt a prop de l'Espai de l'Estació de Trens (Oficina de Turisme, Centre BTT).

www.elsraiers.cat
Contacte: raiers@elsraiers.cat - 678 28 25 57

MUSEU I SALINS DE GERRI

El Museu de Gerri de la Sal es troba situat a l'antic magatzem de la sal. L'edifici del s. XV consta d'una planta més o menys quadrada de 650 m² per planta amb tres plantes i la sota coberta.

Al Museu el visitant descobreix com és que es pot fer sal si estem tant lluny del mar! S'explica el procés de producció que seguia la Sal de Gerri antigament. A més, disposa d'un audiovisual de 5 minuts on s'explica des de quan es fa sal a Gerri i per què es va haver d'abandonar i una part de memòria oral, on els antics saliners ens expliquen, en primera persona, com treballaven la sal i els records que els queda d'aquella època. També es realitzen visites guiades als salins.

baixpallars.ddl.net
Contacte: turisme@baixpallars.ddl.net - 973 66 20 40

ANTIC MONESTIR DE SANTA MARIA DE GERRI

El de Gerri de la Sal fou el monestir medieval més important de la zona amb dominis que s'estenien entre els dos Pallars, a banda i banda de Collegats. Es proposa al visitant descobrir-lo tot coneixent què feien els monjos en el seu dia a dia. Del conjunt original en queda la bonica església romànica de Santa Maria que podreu visitar i veure en detall.

Contacte: peperepepcultural@gmail.com - 677 70 18 20

informació

ANTIGA ESTACIÓ DE LA POBLA DE SEGUR

L'edifici de l'Antiga Estació de Trens de la Pobla de Segur (av. de l'Estació, 56) s'està arreglant per esdevenir el nou Centre Catalitzador de l'Oferta de Mobilitat Turística Sostenible[1] del Pallars Jussà. Aquest punt és el final de la línia d'FGC Lleida - La Pobla de Segur. L'edifici alberga tres serveis d'acollida al visitant:

Oficina de Turisme de la Pobla de Segur:

Punt d'atenció, informació i rebuda al visitant que s'integra dins la Xarxa d'Oficines de Turisme de Catalunya.

www.lapobladesegur.cat/turisme/oficina
Contacte: turisme@lapobladesegur.cat - 973 68 02 57

Centre d'Interpretació de Collegats-Boumort-Vall Fosca:

Petit espai interpretatiu que busca despertar en el visitant l'interès per descobrir els espais naturals protegits de Collegats i Boumort i ajudar-lo a conèixer-los millor.

Centre BTT del Pallars Jussà:

El punt d'acollida del Centre BTT és l'origen i final de les rutes en BTT que aquest centre ofereix. A més disposa de diferents serveis per al cicloturista com lloguer de bicicletes, espai per a la neteja i reparació de bicicletes, eines, dutxes i canviadors per a cicloturistes i altres aficionats als esports de natura i informació d'interès per al cicloturista.

www.lapobladesegur.cat/esports/rutes-btt
Contacte: patronatesports@lapobladesegur.cat - 973 68 06 44

OFICINA DE TURISME DE GERRI DE LA SAL

El museu de Gerri ofereix, en temporada alta, servei d'acollida turística i informació al visitant. A més també disposa d'una agrobotiga amb productes de la comarca.

baixpallars.ddl.net
Contacte: turisme@baixpallars.ddl.net - 973 66 20 40

EPICENTRE - CENTRE DE VISITANTS DEL PALLARS JUSSÀ

És el punt neuràlgic de la informació turística de la comarca i l'espai on s'expliquen els valors del seu patrimoni cultural i natural. Acull l'oficina comarcal de turisme i més de 700 m² d'espais expositius. Es tracta d'un espai de visita imprescindible per a qui vulgui conèixer el Pallars Jussà, saber quines són les opcions per fer visites i activitats, i gaudir dels productes locals i de l'oferta turística.

www.pallarsjussa.net/ca/epicentre
Contacte: epicentre@pallarjussa.cat - 973 65 34 70

[1]Es preveu la finalització de les obres de reforma de l'edifici durant el segon semestre de 2017. Fins llavors, l'Oficina de Turisme de la Pobla de Segur es troba ubicada a l'Av. Verdaguer, 35 (dins del conjunt modernista Mauri) i el Centre BTT del Pallars Jussà al C/la Font S/N dins del Pavelló Municipal d'Esports.

Material disponible

MATERIAL GRATUÏT

Plànol de camins disponible en versió quatrilingüe: CAT-ESP-ANG-FR
www.lapobladesegur.cat/sites/default/files/p_collegats_canvis_setembre.pdf

Guia de Visita de la Reserva de Boumort disponible en dues versions bilingües: CAT-ESP i ANG-FR
www.pallarsjussa.net/sites/default/files/triptic_cat_cast_2017_vd_web.pdf

Check list de vertebrats de la Reserva de Boumort: (CAT-ANG-Llatí/Nom Científic)
www.pallarsjussa.net/sites/default/files/checklist_rnc_boumort_2015.pdf

Fulletó del Centre BTT del Pallars Jussà (CAT, ESP, ANG, FRA)
www.pallarsjussa.net/sites/default/files/triptic_centre_btt_pallars_jussa_cat.pdf

Dossier d'experiències turístiques "Què pots viure a Collegats i Boumort" (CAT, ESP, ANG i FRA)
www.lapobladesegur.cat/sites/default/files/catalegturistic_collegatsboumort_cat.pdf

Fulletó Turístic "On anem?" del Pallars Jussà (CAT, ESP, ANG i FRA)
www.pallarsjussa.net/ca/informacio/anem

MATERIAL DE PAGAMENT

Serra de Boumort i Congost de Collegats (1:25000) – Editorial Piolet

Serra de Boumort (1:20000) – Editorial Piolet

La Serra del Boumort i muntanyes veïnes (Manuel Cortés Ribelles, Cossetània Edicions) CAT

Caminant el Pallars Jussà, 17 propostes per descobrir la comarca (Jordi Tutusaus, Cossetània Edicions) CAT, ESP

25 excursions pel Front del Pallars (Joan Ramon Segura, Cossetània Edicions) CAT

El Pallars Jussà a peu, 15 recorreguts fascinants per la comarca
(Jordi Creus i Josep Gasa, Cossetània Edicions) CAT

Guia dels indrets mítics i llegendaris del Pallars Jussà
(Pep Coll, Cossetània Edicions) CAT

Ramat de l'Est (1:50000) – Editorial Alpina

El Cinquè Llac (1:30000) – Editorial Alpina

El Pas del Temps (1:60000) – Editorial Alpina

Guia de la Reserva de Boumort (Oriol Armet Unzeta, Direcció General de Medi Natural i Biodiversitat) CAT

Mapa de la Reserva de Boumort (Oriol Armet Unzeta, Direcció General de Medi Natural i Biodiversitat) CAT

Guia d'Escalada de Collegats – Baix Pallars, Conca de Dalt
(Marc Ollé, Mariona Orfila i Armand Ballart, Associació Cultural d'Escaladors i Alpinistes del Pirineu) CAT

Guia d'Escalada Bloc al Pallars – Collegats, Erinyà, Claverol
(Marc Ollé, Mariona Orfila i Armand Ballart, Associació Cultural d'Escaladors i Alpinistes del Pirineu) CAT

Edita:

Consell Comarcal del Pallars Jussà

AJUNTAMENT DE LA POBLA DE SEGUR

Amb el suport de:

Generalitat de Catalunya
Departament d'Agricultura, Ramaderia, Pesca i Alimentació
Reserva Nacional de Caça del Boumort

Pirineus CATALUNYA

VINE AL PALLARS viu el jussà

Ajuntament de Tremp

Ajuntament Conca de Dalt

Ajuntament de Senterada

Ajuntament Baix Pallars

SOC Servei d'Ocupació de Catalunya

Generalitat de Catalunya

MINISTERIO DE EMPLEO Y SEGURIDAD SOCIAL
SERVICIO PÚBLICO DE EMPLEO ESTATAL

Aquesta acció està subvencionada pel Servei Públic d'Ocupació de Catalunya en el marc dels Programes de suport al desenvolupament local

Contacte:

AJUNTAMENT DE LA POBLA DE SEGUR

AJUNTAMENT DE LA POBLA DE SEGUR
OFICINA DE TURISME
Av. Verdaguer, 35
25500 La Pobla de Segur
Tel. 973 68 02 57
turisme@lapobladesegur.cat
www.lapobladesegur.cat

epicentre Centre de Visitants

EPICENTRE
CENTRE DE VISITANTS
DEL PALLARS JUSSÀ
Pg. del Vall, 13, 25620 Tremp
Tel. 973 653470
epicentre@pallarsjussa.cat
www.pallarsjussa.net